

εξέτεινε τὸ στερέωμα, ἔπου τὴν ἡμέραν βλέπομεν κάλλος, ποτὲ μὲν ἰλαρὸν, καθὼς ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ ἢ δύνῃ, καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα εὐδιά, ποτὲ δὲ φοβερὸν, καθὼς ἐν καιρῷ βροντῶν, ἀστραπῶν, ἀνεμοταραχῆς καὶ σκότους· τὴν δὲ νύκτα βλέπομεν τὴν σελήνην βαδίζουσαν ἐν φωτὶ, καὶ δόξα καὶ μεγαλοπρέπεια ἀκτινοβολοῦνται ἀπὸ χιλιάδας καὶ μυριάδας κόσμων. Πέριξ ἡμῶν, τὸ ποικιλόχροον πρόσωπον τῆς φύσεως, — τὰ ἄνθη, οἱ θάμνοι, τὰ δένδρα, οὐ μόνον κοσμοῦντα τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ πληροῦντα τὸν ἀέρα ἀπὸ τερπνῶν εὐωδίας, — τὰ πτηνὰ, ἡσύχως τὴν ἀτμοσφαῖραν διαπλέοντα, ἢ κελαδοῦντα εἰς τὰ ὄαση, — τὸ γαλήνιον πέλαγος, μὲ τοὺς ἰχθύς εὐφροσύνης ἐν αὐτῷ παίζοντας, — οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ ῥυάκες οἱ μεταξὺ τῶν λόφων ὑπὸ δένδρα ὑψηλὰ ῥέοντες, — τὸ γλυκὺ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, — αἱ ἡδοναὶ τῆς ἀφῆς, τῆς γεύσεως, τῆς μυώδους κινήσεως, καὶ τῆς ἐργασίας, — οἱ ἀναρίθμητοι καρποὶ, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἡ γῆ βρῦει, — αἱ ἐκ τῆς φυσικῆς στοργῆς καὶ φιλικῆς ἀγαλλιάσεις, — ταῦτα πάντα δεικνύουσι καὶ διαλαλοῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἡμᾶς διὰ τὸ ἡμεῖα εὐδαίμονες, καὶ ὅτι χαίρει μεταδίδων εὐδαιμονίαν. Καθότι αἱ περιστάσεις αὐταὶ δὲν εἶναι οὐσιωδῶς ἀναγκαῖαι εἰς τὴν ὑπαρξίν ἡμῶν. "Ἄν ὁ Θεὸς δὲν ἐπεθύμει νὰ μᾶς καταστήσῃ εὐδαίμονας, πολλὰ τούτων ἠδύνατο νὰ λείπωσι.

Αἱ ἐπιστῆμαι σκοπὸν ἔχουσι τὴν φανέρωσιν τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν νόμων κατ' οὓς διέπει αὐτὰ· ὅθεν ἡ σπουδὴ αὐτῶν εἶναι ὠφελιμωτάτη εἰς τὸν Χριστιανόν. Ὅποτε ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ δεῖξῃ τὸ κράτος αὐτοῦ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ἔκαμε τὰ ὕδατα νὰ μεταβληθῶσιν εἰς αἷμα, παχὺ σκότος νὰ καλύψῃ τὴν γῆν, τὰ πρωτότοκα ν' ἀποθάνωσιν εἰς μίαν νύκτα, τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν νὰ ξηρανθῇ, τὸ Σινὰ ὄρος νὰ καπνίσῃ, καὶ φωνᾶς, ἀστραπᾶς καὶ νεφέλην γνωρῶδη νὰ καταβῶσιν ἐπ' αὐτοῦ, — τοιοῦτοτρόπως καθιστάνων διὰ πρᾶξιν ὁρατὴν εἰς αὐτοὺς τὴν δυνάμιν του· λέγεται δὲ ῥητῶς ὅτι ἐποίησε ταῦτα διὰ νὰ φοβηθᾶσιν τὸν Κύριον, καὶ νὰ μὴ ἀμαρτάνωσιν. Εἰς ἡμᾶς δὲν παριστάνονται μὲν τοιαῦτα σημεῖα καὶ τέρατα· ἀλλ' ἡ ἐπιστῆμη ἀνεκάλυψεν ἄλλα πλῆον ἔμμονα δείγματα τῆς παντοδυναμίας τοῦ Ὑψίστου· γονεῖς δὲ καὶ διδάσκαλοι χρεωστοῦν νὰ διευθύνωσιν εἰς αὐτὰ τὴν προσοχὴν τέκνων καὶ μαθητῶν, ὥστε νὰ μανθάνωσι πόσον μέγας εἶναι ὁ Πλάστης, πόσον ἐξαρτῶνται ἀπ' αὐτοῦ, πόσον πρέπει νὰ σέβωνται αὐτὸν, καὶ πόσον χρεωστοῦν νὰ τρέμωσι τὴν δυσαρέσκειάν του.

ἩΘΙΚΟΙ ΣΠΑΣΜΟΙ.

ἘΑΝ τὰ μέλη τοῦ ἡμετέρου σώματος, ἀντὶ νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὸ θέλημα τῆς κεφαλῆς, εἶχον ἕκαστον ἴδιον αὐτοῦ καὶ ἀνεξάρτητον θέλημα, πόσον ἄχρηστα ἤθελον καταστήσειν, ἢ, μᾶλλον, πόσον βλαβερὰ! Τοῦτο δὲ ὄηλον ὅτι συμβαίνει κάποτε. Εἷς τινὰς ἀββρωστίαν, λόγου χάριν, τὰ μέλη φαίνονται ὅτι ἀπειθοῦν εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ φέ-

ρονται ὡς νὰ ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἴδιον αὐτῶν θέλημα. Αἱ συνέπειαι ὅμως τοιαύτης καταστάσεως εἶναι δεινόταται· οἱ ὀδόντες, ἐξαίφνης καὶ ὀρμητικῶς συγκλιούμενοι, σπαράττουσι τὴν γλῶσσαν· αἱ χεῖρες, ἀνυψούμεναι, τύπτουσι τὸ πρόσωπον καὶ ἄλλα μέλη τοῦ σώματος· οἱ πόδες δὲν ἐκπληροῦσι τὸ χρέος αὐτῶν· καὶ τὸ σῶμα χαμοκυλίεται, λυπηρὸν καὶ φοικτὸν θέαμα! Τὰ τοιαῦτα καλοῦνται σπασμοί. Ὑπάρχουσι δὲ σπασμοὶ οὐ μόνον εἰς τὸν φυσικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἠθικόν κόσμον, καὶ συμβαίνουν ὅποτε τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ. Ἄν οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ἐγκαρδίως ὑπήκουον εἰς τὸ θέλημα τοῦ Ὑψίστου, ἤθελον συζῆν ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ἀγάπῃ, καὶ, ὡς τὰ μέλη τοῦ ὑγιούς σώματος, ἤθελον καταγίνεσθαι εἰς τὸ πράττειν τὸ ἀγαθὸν καὶ μερικῶς ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ γενικῶς πρὸς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλὰ δὲν ὑποκλίνουμιν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀντιθέτομεν τὰ ἴδια ἡμῶν θελήματα εἰς τὸ ἐκεῖνου. Ἐκ τούτου δὲ προέρχονται σπασμοὶ φοικτότατοι, οἵτινες μυριάκις ἐκίνησαν, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἔτι κινοῦσι, τὸ ἐν μέλος τοῦ μεγάλου τούτου σώματος κατὰ τοῦ ἄλλου, καὶ οὐ μόνον ταραττοῦσιν, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἐξαφανίζουσι τὴν εἰρήνην τῆς κοινωνίας. Τί ἄλλο εἶναι οἱ πόλεμοι καὶ αἱ ἐπαναστάσεις, τί αἱ πειρατεῖαι, αἱ ληστεῖαι, καὶ οἱ φόνοι, παρὰ σπασμοὶ εἰς τὸν ἠθικόν κόσμον, οἵτινες οὐδέποτε ἤθελον συμβῆν, ἂν τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀντετάσσεται εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ; Πῶς δὲ νὰ παύσωσιν οἱ σπασμοὶ οὗτοι, πῶς νὰ ἐπικρατήσῃ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, καὶ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, ἐνόσφ δὲν διάγομεν κατὰ τὸ νεῦμα τοῦ Ὑψίστου, ἐνόσφ τὸ θέλημα τοῦ οὐρανοῦ ἡμῶν Πατρός δὲν γίνεται, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς;

ΠΕΡΙ ΠΡΩΡΟΥ ΣΠΟΤΔΗΣ.

ΤΑ ἀποτελέσματα τῆς σπουδῆς διαφέρουσι κατὰ τὴν ἡλικίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀρχίσῃ· πρόωρος οὔσα καὶ ὑπερβολικὴ, βλέπει τὰς δικνοητικὰς δυνάμεις. Εἶδον τέκνα πνευματώδη κυριευθέντα ὑπὸ φιλολογικῆς μνήας ἀναρμύστου εἰς τὴν ἡλικίαν των, καὶ προέβλεψα μετὰ λύπης τὴν τύχην ἢ ὁποῖα τὰ περιέμενον· ὡσεὶ τέρατα φαινόμενα τὴν ἀρχὴν, καταντῶσιν ἡλίθια ἐπὶ τέλους. Τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καθιέρωσεν ἡ φύσις εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ σώματος, καὶ ὄχι εἰς τὴν μελέτην, ἥτις ἀδυνατίζει καὶ κωλύει τὴν αὐξάνσιν του. Ἡ φύσις δὲν δύναται χωρὶς βλάβην νὰ ἐνεργῇ συγχρόνως δύο ταχεῖς ἀναπτύξεις. Ὅποτεν ὁ νοῦς κλίνει εἰς τὸ αὐξάνειν παραπολὺ ταχέως, αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἀναπτύσσονται πρόωρα, καὶ τότε ὁ παῖς καταγίνεται εἰς τὴν σπουδὴν μὲ προσοχὴν ἀνάλογον τῆς ἀναπτύξεως ταύτης· ἀλλὰ τὸ σῶμα ὀπισθοδρομεῖ, ἐπειδὴ τὰ νεῦρα παύουσι τοῦ συνεισφέρειν εἰς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ· τὸ θῦμα ἀπαυδᾷ, καὶ τέλος ἀποθνήσκει ἀπὸ τινὰ ἐπίβουλον ἀσθένειαν. Οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι, ὅσοι ἀπαιτοῦσι καὶ ἐνθαβρύνουσι τὴν βεβιασμένην ταύτην σπουδὴν, μεταχειρίζονται τοὺς μαθητὰς αὐτῶν ὡς τὰ φυτὰ οἱ κηπουροὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες, προφαντὰ ἐπιθυμοῦντες, θυσιάζουσι μερικὰ ὥστε τὰ ἐπίλοιπα νὰ ἐκβάλωσι πρόωρα καρποὺς καὶ ἄνθη, τὰ ὁποῖα πάντοτε εἶναι μᾶλλον ὀλιγόβια, καὶ κατ' ὅλα ὑποδεέστερα τῶν ὅσα ὀριμάζουσι ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.